

Gausdal kommune,
Vestringsvegen 8,
2651 Østre Gausdal
postmottak@gausdal.kommune.no

JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET
HØYVANGVEGEN 40, BLÆSTAD
2322 RIDABU
TLF: 62 55 53 10
EPOST: INNLANDET@JORDVERN.NO
NETT: WWW.JORDVERN.NO/INNLANDET

06.03.20

Høringsuttalelse til oppstartsmelding (planprogram) for revidering av kommuneplanens samfunnsdel, Gausdal kommune

Jordvernalliansen i Innlandet, bestående av en rekke organisasjoner innen landbruk, miljø og fagbevegelse, arbeider for bevaring av dyrket mark og matjord, og mot en stadig forverring av norsk sjølforsyningsgrad og matsikkerhet.

Jordvernalliansen viser til oppstartsmelding fra Gausdal kommune om revidering av kommuneplanens samfunnsdel for kommende 12-årsperiode. Jordvernalliansen i Innlandet har følgende høringsinnspill:

Nasjonal jordvernstrategi må eksplisitt innlemmes som en føring for kommuneplanens samfunnsdel.

Jordvernstrategien ble enstemmig vedtatt av Stortinget i 2015. Stortinget strammet her inn det nasjonale jordvernålet fra maksimal årlig omdisponering på 6000 dekar, til maksimalt 4000 dekar, og må altså nå gjøres gjeldende i alt kommunalt planarbeid.

I Norge er kun 3 prosent av landarealet dyrket mark. Dermed er det nok av andre arealer å bygge på i Norge. Det tar minst 1000 år å danne et ti centimeters lag med matjord. Matjord er dermed i praksis en ikke-fornybar ressurs. Den gode matjorda danner grunnlag for jordbruket som vi har i dag. Nydyrking på dårligere arealer vil ikke gi samme grunnlag for matproduksjon. Med en voksende befolkning må vi både ivareta den gode matjorda vi har, og i tillegg drive aktiv nydyrking.

I Innlandet tas store matjordarealer til utbygging av samferdsel. Dette berger for at Innlandet ikke kan ta av sine viktige og gode matjordressurser til nærings- og boligutbygging.

Jordvernalliansen er tydelig på at i eventuelt dilemma mellom jordvern og ønsker om arealer til bolig- og næringsformål, så må Stortingets innstramming av jordvernpolitikken gjennom Nasjonal jordvernstrategi legges til grunn. Dette betyr at alle kommuner må legge seg på en strengere praksis enn tidligere. Total nasjonal omdisponering på 4000 dekar per år innebærer svært liten omdisponering per kommune. Det kan i visse tilfeller aksepteres at matjord omdisponeres til viktige veg- og jernbaneutbygginger. Når samferdselsutbyggingene «har tatt sitt», vil det innenfor Innlandets naturlige andel ikke være igjen noe til bolig- og næringsutbygging på dyrket mark.

Gausdal kommune har alene omdisponert 325 dekar dyrket mark i perioden fra 2005 til 2018. Gausdal ligger med dette over fylkessnittet når det gjelder nedbyggingsprosent.

I utkastet til planprogram fremmes følgende føringer fra regjeringen som grunnlag for arbeidet:

WILPF Norge
INTERNASJONAL KIRNELISA FOR FRØ OG FRØSÅD

Norsk Nærings- og
Nytelsesmiddelarbeiderforbunc

HEDMARK BONDELAG

Naturvernforbundet

- Å skape et bærekraftig velferdssamfunn
- Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning
- Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
- Å skape et trygt samfunn for alle

Videre vises det til føringer fra Stortinget om å ta utgangspunkt i FNs bærekraftsmål.

Som del av regjeringens mål om «et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning», mener Jordvernalliansen at det åpenbart er nødvendig med et sterkt jordvern.

Det samme gjelder FNs bærekraftsmål om å utrydde fattigdom og sult, bærekraftige byer og samfunn, ansvarlig forbruk og produksjon, å stoppe klimaendringene og å ivareta liv på land.

I dette ligger en klar forpliktelse til å sørge for at vår befolkning er mest mulig selvforsynt, og at en i størst mulig grad unngår import og å leve på andre lands arealer.

Norge har ut fra dette et etisk ansvar for å ta vare på sin matjord, som er en knapphetsressurs.

Jordvernalliansen ber om at Gausdal kommune innlemmer jordvern i sitt nye hovedmål om bærekraft. Dette er et vesentlig element sammen med det som omtales om «bærekraftig samfunnsutvikling, herunder tjenesteutvikling, næringsutvikling, tettstedsutvikling og bomiljø.»

Kunnskapsgrunnlag folkehelse berører i underpunkt bærekraft følgende vesentlige temaer: Klimaendringer, arealdisponering og Gausdal som landbrukskommune. Jordvernalliansen påpeker at klimaendringene innebærer store utfordringer for matproduksjonen og matsikkerheten, med fare for store sesongmessige svingninger og omfattende avlingstap. Når matsikkerheten er truet, er det viktig at vi er enda mer bevisste på å ikke tape noe av vår matjord, som nettopp er grunnlaget for matproduksjonen.

Oppsummert: Jordvernalliansen i Innlandet ber Gausdal kommune om konkret å innlemme jordvern som føring i kommuneplanens samfunnsdel. Vi ønsker lykke til videre med arbeidet med kommuneplanen – med mål om å unngå å omdisponere dyrket mark.

Med vennlig hilsen arbeidsutvalget i Jordvernalliansen i Innlandet,

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Lars Opsal jr
Hedmark Bondelag

Lars Mæhlum
Naturvernforbundet i Hedmark

Odd Erik Kokkin
LO i Innlandet

Lars Arne Mjørland
Oppland Bondelag

DISSE ORGANISASJONENE DELTAR I JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET REGIONALT ELLER PÅ FYLKESNIVÅ:

NATURVERNFORBUNDET – BONDELAGET – NATUR OG UNGDOM – LO INNLANDET – KOKKENES MESTERLAUG HEDOPP
NORSK NÆRINGS- OG NYTELSESMIDDELARBEIDERFORBUND – BONDE- OG SMÅBRUKARLAGET – BYGDEKVINNELAGET
INTERNASJONAL KVINNELIGA FOR FRED OG FRIHET AVDELING HEDMARK/OPPLAND – BYGDEUNGDOMSLAGET
NORGES MILJØVERNFORBUND REGION ØSTLANDET